

באמצעות התורה וזהו שאלתו "ל אורייתא וקוב"ה ישראל חד הוא. והנה אחר כ"ז נוכל להסתכונן גדול ורמות האדם שצריך לו להיות לחורת ס' אחרי שבה נקנה על נפשו ממש ענין * קדושת ס"ח:

פרק ו עור מענין זה:

ורבה יש כמה בני אדם שחנן ה' אותם במדות

רחב"א כפי ואמר לו מה תניח לעת זקנתך והשיב לו ר' יוחנן מה ירע לך מכרתי דבר שנריאתו היה בשעת ימים כדכתיב כי שעת ימים עשה ה' וגו' וקניתי דבר שלמדוה בארבעים יום כדכתיב ויהי שם שם ה' ארבעים יום וגו' וידוע דליכא מידי דלא רמיוה באורייתא והיכן מצינו דבר זה שגבון לו לאדם למכור כל נכסיו [ואך להשאיר לו ולנפשו כדי חייו] ולהשיג ידיעת התורה כראוי ולפי הג"ל דהיכן דמצינו את לגבי ה"ה מרבה את התורה נחמא דהא כתיב ואהבת את ה' וגו' והאי את בא כודאי לרבות התורה שצריך לאהבה אותה וכדכתיב במשלי אני אוהבי אוהב והקרי אוהביה אהב וקאי על התורה וכדפרש"י שם והאיך יהיה האהבה מסיים הכתוב ובכל נפשך ובכל מאדך דהיינו כמעשה דר' יוחנן.

* אך האדם שרוצה שיהיה על נפשו קדושת ס"ח נראה שצריך להתנהג בלימודה כמו הסופר בכתיבתו שכותבה לשמה [דהיינו לשם קדושת ס"ח] ועי' עולה קדושה נוראה על כל התיבות והפרשיות והאותיות. כן בענין הלימוד ידע ויחבון שהוא תורת ה' הכורא כל העולמים וצריך ללמוד לשמה דהיינו למלא רצון ה' שרצונו שגדש תורתו ועי' יהל אור קדושת התורה על התיבות והאותיות שנחקקים במוחו [ודי לחשוב זה רק בתחלת לימודו וכמו בסופר שצריך לחשוב לשמה בתחלת כתיבתו]. וממילא מוכן כמו שיש חילוק בין קלף שכתב עליו פרשיות אחדות שבתורה ובין ס"ח שלמה שבה הקדושה כפולה ומכופלת, כן יש הבדל בין מי שלמד רק חייה עניינים שבתורה ובין מי שלמד כל התורה דאז יש על נפשו שם ס"ח ממש. ובה יומתק לעיניו מה דאיתא בתנא דבי אליהו לע"ל יושב הקב"ה בביהמ"ד הגדול שלו בירושלים וכל נדיקי עולם יושבים לפניו ולכל אחד ואחד נותנים לו מאור פנים לפי התורה שיש בו ע"ש. היוצא מכל הג"ל שכל מה שלומד האדם בעוה"ז רשום הכל על נפשו האדם ובו וזכה לע"ל [ומה יפה הדבר ששמעתי בשם הגאון מאור הגולה מהר"ם וללה"ה שכעירו היה בעה"ב אחד בקי בש"ס והיה הגאון הג"ל חולק לו כבוד לקום מלפניו והיו תלמידיו תמהין ע"ז ואמר להם בנחות לשונו וכי ש"ס דפוס סדילקאו לאו ש"ס הוא אחת דדפוס אמשטרדם שהוא מונה בלי שיבושים הוא מהודר מזה אבל גם זה ש"ס הוא, כן הדבר הזה הלא יש לו ש"ס על נפשו אלא שהוא משוכשך קצת ומ"מ ש"ס הוא ואם ח"ו לא ישתדל בה בעוה"ז יחסר לו לנצח אלו המסכתות והעניינים שנשתמט מהם ולא למדס ומה נועם בזה מה ששמעתי בשם גאון אחד משל נשגב ע"ז והוא גביר אחד נסע בחורף והיה הקור חזק מאד וכמעט כלו כחותיו עי'ז ובא בשארית כחו באישון לילה אל מלון אחד והיו כולם ישנים והעיר את המשרת ושאל לו שיטעה עבורו [סאמאואר] ואמר אין צבולנו ושאל לו-אולי יש חייה תכשיל חס ויחפש וימצא בכירים תכשיל חס ויבקשהו שילך ויחפש אולי ימצא גם מעט חלב להסעים בזה התכשיל וילך וימצא וייספה בזה התכשיל ושמה ע"ז מאד כי השיב את רוחו ע"י התכשיל החס והאז והו עוב כשמלא תכשיל ולא היה חסר כי אם להסעימו אבל אם לא היה מוצא תכשיל כלל מה היה מועיל מעט החלב האזון, כן הדבר ממש בענינו הנה ידוע שלעמיד לבוא יופיע ה' הסוב רוח חכמה ודעת בעולם וע"כ כודאי מי שגל כעת חייה סדר גמרא וכש"כ הש"ס כולו אף ששכלנו דל מאד כעת להבין כל דיני התורה על בורים מ"מ לעתיד כשיופיע ה' את רוחו בעולם ממילא יתגדל ויתרבה הדעת לכל אחד בתורה וישיג בה נפלאות [וכמשל הג"ל כשיש לו תכשיל חייה שהוא יכול להסעימו וליסותו] אבל אם יתעצל בנפשו ולא ישתדל כעת להשיג ידיעת התורה מה מועיל החכמה שיתרבה אז בעולם והוא כדמיון כל חכמי ישראל הרמב"ם והאלפס ויתר כל חכמי הדורות אימתי עשו חיבורים המלאים חכמה ודעת בכל ענין כשהיה להם בחמלה הש"ס כמחוס ובלתי זה לא יהיה מועיל להם כלל דעתם הרחבה כן הדבר ממש בכל איש ואיש לע"ל אימתי יעב לו ע"י הדעת שיתרבה בעולם אם הכין מקודם קצת ידיעה בתורה כפי כחו ובינתו אבל אם לא הכין מה מועיל לו אז החכמה וכענין החלב שאינו מועיל ליפות מים כי אם כשיש לו תכשיל מתחלה וכעין זה איתא במ"ת פרשת תבא על הספוק והיה אם שמוע תשמע אם שמת בעוה"ז תשמע לע"ל מפי הקב"ה אמר ר' יונה משום ר' לוי משום ר' אבה לא היתה התורה נריכה להנחן לישראל בעוה"ז למה שהכל עתידין להיות למדין תורה מפי הקב"ה ולמה ניתנה להם בעוה"ז שכשיבא הקב"ה ללמדם לעוה"ב והיו הכל יודעים מאיזה פרשה הוא עסוק לסיכך אם שמת בעוה"ז תשמע לעוה"ב מפי הקב"ה עכ"ד המדרש.

* והנה ע"ס אחת החירו של יצה"ר שמהרה לו שהוא פסור מן הלימוד כעבור רוב טרדתו ע"י עסקיו הרבים הוא

יוס כמו שאחז"ל שלע"ל שאלין לו לאדם קבעת עתים לתורה ובפרט אותן האנשים שחנן ה' אותם בדעת רחבה בודאי חלק התורה שניתן להם מן השמים [ובידוע מחז"ל שבעת מפעדי הר סיני היו כל נשמות ישראל מכל הדורות שם ונטל כל אחד מישראל את חלקו זה במשנה וזה בתלמוד וזה גם בחלק הגמרא] הוא ג"כ בהפלגה יתירה לפי ערך דעתם הרחבה ואם ישחמם בדעתו רק ללרכי העוה"ז ומעט מועיר יפריש מהם ללרכי נפשו בודאי ישיגו צושה וכלמה ליוס הדין בשעה שיאמרו לו עמוד וערוך מקרא שקרים ומשנה ששנית [כמו שאחז"ל] כי מה נחשב מעט התורה שישג באיזה שעות המועטות נגד החלק הגדול שנקבע בנפשו להשיגו והוא בעלמו חקש בכל יום וכן חלקו בתורתך ולבסוף משתמם בעלמו ואינו לוקח. ולריך להתבונן שכשם שמליט בעוה"ז יש אנשים שהם מכוין בעיר קטנה בשם עשירים וכבדים

ותן לבו להבין מערתו אשר ה' דורש מאתו אלא אדרבה ישים כל עיון שכלו * איך להשיג מעיני סכלי הזמן בסיחור או באיסור. והנה ע"ז כבר נבא ישפיה הנביא [בקאפיטל ה] ואמר אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו כרם היה לידידי בקרן בן שמן ויעזקהו ויסקלכו [הייט שנטע בטבעו מדות ישרות של חסד ורחמים] ויעטבו שורק ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חלב בו [היינו שנתן לו דעת רחבה להגדיל התורה ולהאדירה שיוכל לנאת מזה יין טוב והיינו יינה של תורה וכמה דכתיב [במשלי ט] ושמו ביין מסכתי] ויקו לעשות ענבים ויעש באושים [היינו מה שנתן לו שכלו לטובה בו בעלמו מקלקל נגד רלוט ית'] ומסיים הקרא כי כרם ה' לבאות בית ישראל וע"ש בסיפא דקרא מה שאמר הש"י על זה. ויש אנשים מסוג זה שפוטרים עצמם במה שלומדים ביוס השבת לבד ובודאי זהו שלא כהוגן שבאמת יש חיוב על כל אדם שילמוד בכל יום

הוא טעות מעקרו ולמה"ד לשוטרי המלך שסוככים בעיר לתור מקום עבור שרי המלוכה לחנות שם על איזה ימים ודרך הוא שהשופרים מיחדים מקום בבית בעה"ב לכל אחד מהשרים ואח"כ בא כל שר ושר לאותו מקום שייחד לו השופר ויקר טעם אחד שכאשר בא השר לבית בעה"ב ענהו לו מה לך השר פה השופר שקבע אותך בביתי עשה שלא בדעת והשכל ויענהו השר תדע לנכון שכאשר אנו ממנים שופרים על ענין זה אנו לוקחים אנשים שיש להם דעת ויושר מי מבעה"ב שיש להם טעם חדרים יקחו ממנו חדר אחד ומי שיש לו כפלים מזה יקחו ממנו שני חדרים וע"כ כאשר ייחד השופר עבורי המקום אלך הוא מקום דירתי באמת. ועתה נתבונן היטב אם בן אדם שדעתו רק דעת אנוש מ"מ כשמיחד המקום הוא עושה בסדר ומשטר ואינו בא בעקשין לקבוע מקום אלל אחד שלא מן היושר א"כ ק"ו אלף אלפים להכדיל ממה"ה הקב"ה אשר הוא מקור החכמה והדעת והיושר והוא יודע כל העתידות וכל העסקים שיטפלו בהן בני אדם ובכל זאת אנו רואין שחלק לאיזה מהן דעת שיוכל כזה להיות בקי במשניות או בסדר גמרא או בפוסקים כל אחד לפי שכלו מסתמא ידע הקב"ה שהוא יכול להשיגם כשירצה אפילו אחר כל ריבוי ערדותיו או שיכול להקל מעליו משא ערדותיו דאנ"ה למה קבע דעת גדול כזה במקום זה כי לעסקים בעלמם אנו רואין בחוש כי אין צריך דעת רחבה ותלוי רק בהלכות ה' וכדכתיב כי לא לחכמים לחם וגו' ומסתמא כשחלק הדעת במקום זה יכול להשאר פה על איזה מערה שקבע. וזה כונת המדרש על הספוק איכתיך ואערכה לעיניך דהיינו שיוכית הקב"ה לע"ל את כל אחד ואחד לפי מה שהוא ור"ל שיתבעו מכל אחד ואחד ידיעת התורה וקיום המצוות לפי שכלו שניתן לו מן השמים וע"כ יאירע לפעמים שלאיש פשוט ייטב לו יותר לע"ל מאיש החכם כי מהפשוט לא יהיה דרוש ממנו הרבה רק לפי שכלו אבל להחכם יתכן שיחפר לו הרבה והרבה יותר לפי מדרגתו.

* ודע עול' שלטעמים כיצד מוסיף להאדם עוד חשא על חסאיו לנד שמפתחו לנטל מדברי תורה עוד מסיח בקרבו רוח גאוה שיחשב את עצמו בלבו לאיש נכבד בעבור רוחב שכלו שידע להקשות ולפרק ולבחון על חידושי תורה אם הם דברים אמתים ובאמת הוא טעות מעקרו ולמה"ד לאחד ממשרתים שהוא ממונה בקאנטאר גדול על חילוף שטרות ונעשה ע"ז מומחה גדול בהכרת השטרות להכיר איזהו שטר אמת האם יוכל לחשוב בנפשו ע"ז שהוא עשיר הלא יודע שאין לו בקאנטאר עלמו מאומה ורק שהוא בקי להכיר השטרות בין אמת לשקר וה"כ בענין זה דמי שאין בלבו תורת ה' ורק שהוא חכם ומבין חידושי תורה של אחרים האם יוכל להתפאר כי איש עשיר הוא בתורה ע"ז אחרי שאין לו משל עלמו כלום. ויש ענה להתנבך על יצרו והוא שיעמוד נגד תיבה שיש בה ש"ס שלם ויתכונן שאין לו אפילו מסכת אחת מכל הגמלאים שמה שהיא חרות על לוח לבו וא"כ הוא עני באמת וכמו שאמרו הו"ל דלא השר מה קנה ואז בודאי יכנס ושב ורשע לו.

לו בערך נשמחם] שהשינו את חלקם בעו"ל
בחורם ומע"ט כפי הראוי להם לפי שורש נשמחם
וכמה חשיגנו אז בושם וכלמה כשיבא בין האדירים
האלה אשר פניהם מאירים כשמש מאור חורמם
ואשר יש להם במחילתם כמה אלפי רבואות מלאכי
השרת שנבראו מחורמם שלמדו בעו"ל [שכל
חיבה מן החורם היא מ"ע בפ"ע וכל העושה מלום
אחת קונה לו פרקליט אחד כידוע] והוא יאמרך
לישב ביניהם בפנים כסופות כעני כי כמה נחשב
הוא במיעוט * סחורתו נגדם וביותר כשידברו
חיזה ענין בחורם והוא ישב ביניהם כאלם- כמה
יתחרט אז על סכלותו שנמשך אחר ילדו בעו"ל
לשקוע את שכלו בהבלים, ולרדוף כל היום אחר
עושר וכבוד הזמני ולעזוב את הכבוד והגדולה
הנלחית. וזהו הכל בכלל מה שאחז"ל שלע"ל כל
אחד ואחד נכוה מחופתו של חבירו. והאיש הנכון
יזכור זה בעודו בעו"ל ויזהר שלא לשקוע הרבה
בפסקים ורק מה שלריך לחיותו כדי שלא יאבד
ע"ל חלקו בחורה וכבר אמר החנא הוי ממעט
בעסק ** ועסוק בחורה:

וכנכדים שיש להם נכיסם אלה ר"כ או אלפים
ואם יבאו לעיר גדולה אינם נחשבים כלל ואף
העשירים שבפיר גדולה שיש להם כמה עשירות
אלפים אם יבאו לעיר מטרפולין שיש שם עשירים
מכמה מליאין אינם נחשבים כלל עדם וכ"ש אם
יבאו שם העשירים שחפיר הקטנה יחשבו נגדם
כעניים גמורים ולא ישאו ראש כלל, כן הוא ממש
בעיר עושר הנפש שהוא רק ע"י הסורה שקנה
בעולם הזה דהנה האדם בזמן שבתו בעיר קטנה
היא העו"ל לפעמים מתכבד אף בחורתו המעטה
באשר יושב בין אנשים פשוטים ממנו. והוא כעשיר
יחשב נגדם. אבל הלא לא לעולם ישב פה כי
הרוח תשוב אל האלמים אשר נחנה ושם בעולם
העליון הלא ידוע דיש כמה מדרגות למחלכ הנשמות
יש שזרשם ממקום זה ויש ממקום גבוה ממנו
וגבוה מעל גבוה (כידוע מספרי המקצלים) וכל
מדרגה יש להם היכל בפני עצמו לפי ערך קדושתם
וכל נפש אחרי הזדככה בגיהנם על חלאת עוונתיה
תשוב למקור מחלבתה. זה שיש לו דעת גדולה
בדאי שורש נשמתו הוא ג"כ ממקום גבוה אשר
שם נמלאו כמה וכמה עשירים אדירים [שהיו שם

והנה

* ודע עוד דאפילו מי שלמד הרבה ולא נחסר לו רק חלק אחד מן החורה שלא למדה כגון שחסר לו סדר אחד
משניות מהשפה סדרים כמה ירע לנפשו עבור זה ואינו דומה למי שאבד לו מניכר מעות אפילו אכידה גדולה שדרך אדם
לשכח בהמשך חיזה עשירות שנים אבל כזה יאמר מזה אפילו אחר כמה אלפים שנה כי בכל עת שיגיעו בעולם העליון
שהוא עולם הנצח לדבר מהלכות אלו יהיה כאלם ולא יפתח סיו [כי מעת שהורדה החורה בעו"ל שוב אי אפשר להשיגה כי
אם בעו"ל וכמו שאמר חז"ל כיון שמת אדם בעל מן החורה ומן המצות ובעולם העליון הוא רק שמתרחב ידיעה
כמה שהשיג מכבר] וכש"כ אם יש לו ידיעה רק בסדר אחד וחסר לו חמשה כמה מהאשר יגיע לו לנצח עבור זה והאיש
המתכוון בכ"ז יודע עמו שלא ילך אללו הזמן לבטלה כדי שלא יחסר לו חלקו בחורה לנצח.

** אכן באשר ידעתי כי יש הרבה אנשים שכבר נשקעו בעסקים מרובים וקשה להם למעט פסקיהם (אם כי איש
הנלכ לא יפארו דבר בענין הזה שנוגע לו לחיי הנצח) מלאו להם תקנה מן החורה והוא כי ידע ששבע זבולון היו כולם
בני פרקמטיא וכדכתיב זבולון לחוף ימים ישכון וכודאי נגרע אללם ע"ל לימוד החורה [כמאמרם לא מעבר לים היא שאין
מליה בתגרנים וסחרנים הפורשים לימים] ואעפ"כ אין הכתוב מנגס עבור זה ואדרבה מברך אותם כדכתיב שמה
זבולון בלאחר [לפרקמטיא כמו שפרש"י] ואף דבדאי נמלאו אלל שבע זבולון ג"כ הרבה והרבה נשמות קדושות כמו בשאר
השבעים [אשר חלקם בחורה גדול ושורש נשמחם ממקום גבוה] אלא מפני שהם מלאו לנפשם פנה הגונה שאף בעסקם
כפרקמטיא לא יחסר להם חלק החורה אשר נרכיבם להשיגו, והוא שהתנו עם שבע ישאכר שהוא יפארו עמו מעניני
העולם ויקדיש ימיו רק לשבת באהלי התורה וזבולון אחיו יחזיק אותו בכל נרכיו ונתקיים החורה בשניהם דע"י שהיה
ישאכר פנוי מלכאק לחמו הגדל לעשות בחורה שיאלו ממנו סנהדרין וכל גדולי ישראל וכמ"ש ומבני ישאכר יודעי בינה
לעמים וכמשאחז"ל שיאלו מהם מאתים ראשי סנהדראות וכ"ז בא להם ע"י זבולון שהחזיק אותם ומפני זה לקחו חלק
בחורמם כמותם והסכים להם ע"י הכתוב כמו שנאמר שמה זבולון בלאחר ר"ל שאין לך לדאג בלאחר לפרקמטיא על
אבדן חלקך בחורה כי ישאכר באהליך. וכן גם עתה האיש אשר הוא בעל עסקים ולא יוכל לקחת חלקו בחורה עליו
להתאמץ בכל עו"ל לקחת לו שותף ישאכר לקנות חלקו בחורה על ידו וזהו בשני אופנים אחד לקנות לו ממש איש
מוסלג בחורה ולתת לו כל נרכי חיותו בשלמות למען יהיה לבנו פנוי רק לעסוק בחורה ועבודת השי"ת ואז בודאי יקנה
לנפשו